Ο Χριστιανός και τα πάθη (Άγιος Ιγνάτιος Μπριαντσανίνωφ)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 19 Ιουλίου, 2016

Ένας μεγάλος ασκητής, ο στάρετς Σεραφείμ του Σάρωφ, είπε ότι πρέπει να υπομένουμε τα ελαττώματά μας έτσι όπως υπομένουμε και των συνανθρώπων μας τα ελαττώματα. Να αντιμετωπίζουμε με συγκατάβαση τις αδυναμίες και τις ατέλειες της ψυχής μας, χωρίς ωστόσο να πέφτουμε στη νωθρότητα και την αμέλεια. Απεναντίας, μάλιστα, ν' αγωνιζόμαστε με ζήλο για την διόρθωση και την πνευματική προκοπή μας.

"Το να ταράζεται κανείς, όταν ενοχλείται από κάποιο πάθος, είναι σημάδι αγνωσίας και υπερηφάνειας", αποφαίνεται ένας από τους πατέρες, "και αυτό προέρχεται από την άγνοια της καταστάσεώς του και από τη φυγοπονία του. Το καλύτερο, λοιπόν, είναι, γνωρίζοντας τα μέτρα του με ταπείνωση, να υπομένει με προσευχή, ώσπου να τον ελεήσει ο Θεός".

Κάτω από το φως του λόγου του Θεού πρέπει να εξετάσουμε τη στάση μας απέναντι στα πάθη και τις αδυναμίες μας, για ν' αποκτήσουμε ορθή γνώση του εαυτού μας και να τον κατευθύνουμε αλάθητα με βάση αυτή την ορθή γνώση.

Ο άνθρωπος "μέσα στις ανομίες συλλαμβάνεται και μέσα στις αμαρτίες γεννιέται". **Τα πάθη,** οι αμαρτωλές αδυναμίες τόσο της ψυχής όσο και του σώματος, αποτελούν σύμφυτα **χαρακτηριστικά του μεταπτωτικού ανθρώπου**. Ανύπαρκτα, ως αφύσικα, ήταν τα πάθη στην άκακη ανθρώπινη φύση, όπως αυτή πλάστηκε από τον Θεό. Ανύπαρκτα, ως αφύσικα, είναι τα πάθη και στην ανακαινισμένη από το Άγιο Πνεύμα ανθρώπινη φύση. Φυσικά, απεναντίας, είναι τα πάθη στην πεσμένη ανθρώπινη φύση, όπως ακριβώς φυσικές είναι σε κάθε σωματική ασθένεια οι συνέπειές της. Φυσική συνέπεια της σωματικής ασθένειας είναι και ο θάνατος του σώματος, που μετά την προπατορική πτώση έχασε την αθανασία. **Πριν από την πτώση η αθανασία ήταν φυσική κατάσταση του σώματος, ενώ η ασθένεια και ο θάνατος όχι**.

Τα πάθη είναι οι αμαρτίες με την πλατειά σημασία της λέξεως. Όταν ο απόστολος Παύλος λέει, "η αμαρτία που έχει εγκατασταθεί μέσα μου", με τη λέξη "αμαρτία" εννοεί τη μόλυνση σύνολης της ανθρωπίνης φύσεως από το κακό, εννοεί τα πάθη. Την κατάσταση αυτή ο ίδιος ο απόστολος την ονομάζει σαρκική και θάνατο.

Πριν λυτρωθεί από τον Σωτήρα Χριστό, ο άνθρωπος δεν μπορούσε, αν και το ήθελε, να αντισταθεί στα πάθη. Αυτά τον κυρίευαν με τη βία και τον εξουσίαζαν ενάντια στη βούλησή του. Ο χριστιανός με το **άγιο Βάπτισμα** αποτινάζει τον ζυγό των παθών, καθώς **παίρνει με το Μυστήριο τη δύναμη ν' αντισταθεί σ' αυτά και να τα καταβάλει**. Κι αυτός, ωστόσο, ο λυτρωμένος και ανακαινισμένος άνθρωπος, ο οποίος με το Βάπτισμα τοποθετήθηκε στον πνευματικό παράδεισο της Εκκλησίας, είναι ελεύθερος. **Με το αυτεξούσιο, που του έχει παραχωρηθεί, μπορεί είτε να αντισταθεί στα πάθη και να τα νικήσει με τη δύναμη του Κυρίου, είτε να υποκύψει και να υποδουλωθεί σ' αυτά**. Την ίδια ελευθερία είχε και στον αισθητό παράδεισο και ο πρωτόπλαστος άνθρωπος, ο οποίος μπορούσε είτε να υπακούσει στον Θεό και να τηρήσει την εντολή Του, είτε να παρακούσει τον Θεό και να αθετήσει την εντολή Του, όπως και έκανε.

Κάθε αντίστασή μας σ' ένα πάθος το εξασθενίζει. Η διαρκής αντίστασή μας το υποτάσσει. Κάθε υποχώρησή μας το δυναμώνει. Η διαρκής υποχώρησή μας, μάς υποδουλώνει σ' αυτό.

Η αντίσταση του χριστιανού στα πάθη πρέπει να φτάνει μέχρι τη **σταύρωση**, τη σταύρωση του σαρκικού, δηλαδή του αμαρτωλού, εαυτού του "μαζί με τα πάθη και τις επιθυμίες του". Αυτό σημαίνει πως οι εκλεκτοί πνευματικοί αγωνιστές χύνουν και το αίμα τους στον πόλεμο εναντίων των παθών. "Δώσε αίμα, για να λάβεις Πνεύμα", λέει ο **αββάς Λογγίνος**. Μόνο εκείνος που "υπέμεινε παθήματα στη σάρκα, έπαψε να ζει μέσα στην αμαρτία", επισημαίνει και ο **απόστολος**. Επομένως, **μόνο εκείνος που κακοπαθαίνει σωματικά, είτε εκούσια είτε ακούσια, αλλά σε κάθε περίπτωση αγόγγυστα και μακρόθυμα, γίνεται ικανός να αντισταθεί στις αμαρτωλές επιθυμίες της σάρκας, να τις καταβάλει και να τις σβήσει από μέσα του. Σώμα που αναπαύεται και καλοπερνά με κάθε λογής ανάπαυση και άνεση, γίνεται κατοικητήριο των παθών.**

Ο Θεάνθρωπος που υπέμεινε παθήματα και σταυρικό θάνατο, ζητάει από τους μαθητές και ακολούθους Του να Τον μιμηθούν, θυσιάζοντας τα πρόσκαιρα για τα αιώνια και τα φθαρτά για τα άφθαρτα.

Απαραίτητος είναι για τον χριστιανό ο αγώνας εναντίον των παθών. **Από την τυραννία τους, ωστόσο, δεν τον λυτρώνει αυτός ο αγώνας, αλλά η δύναμη του Υψίστου, η χάρη του Αγίου Πνεύματος**.

Με τη χαλιναγώγηση και τη νέκρωση της σάρκας, με τους ασκητικούς κόπους και με την τήρηση των ευαγγελικών εντολών ο χριστιανός αποκτά την αληθινή ταπείνωση. Και **τι είναι αληθινή ταπείνωση;** Είναι η πλήρης αυταπάρνηση, η ολοκληρωτική παράδοση στον Θεό, η διαρκής διακονία του Θεού. Μια τέτοια ταπείνωση ελκύει στην ψυχή τη θεία χάρη. Η θεία χάρη δίνει στην ψυχή την πνευματική αίσθηση. Και

τότε τα πάθη, αυτές οι σαρκικές και αμαρτωλές αισθήσεις και έλξεις, μένουν ανενέργητα.

Η ενέργεια των παθών, που ευχαριστεί τον σαρκικό άνθρωπο, είναι δυσάρεστη και βασανιστική για τον πνευματικό άνθρωπο, στον οποίο προκαλεί έντονη αποστροφή. Με την πρώτη εμφάνιση ή διέγερση κάποιου πάθους, ο πνευματικός άνθρωπος φεύγει μακριά του σαν από αρπακτικό πτηνό, σαν από άγριο θηρίο, σαν από αιμοβόρο φονιά, και καταφεύγει στη σκέπη της προσευχής, στη σκέπη της ευαγγελικής διδασκαλίας, στη σκέπη του Θεού.

Ψυχή που δεν έχει καλλιεργηθεί με τις ευαγγελικές εντολές, ή σώμα που δεν έχει ασκηθεί με τους μόχθους της ευσεβείας, δεν μπορεί να γίνει ναός της θείας χάριτος, ναός του Αγίου Πνεύματος.

Η ουσία του αγώνα είναι η τήρηση των εντολών. **Τηρητής των εντολών, όμως, δεν θα μπορέσει να γίνει εκείνος που δεν υποδούλωσε το σώμα του με τους ασκητικούς κόπους, τη νηστεία, την αγρυπνία, την προσευχή**, εκείνος που αφήνει τη σαρκική σοφία να δεσπόζει μέσα του, εκείνος που τρέφει και στηρίζει τα πάθη του.

Ο θάνατος, μόνο ο θάνατος λυτρώνει οριστκά ακόμα και τους αγίους του Θεού από την επήρεια της αμαρτίας. Αδιάντροπα είναι τα πάθη: Μπορούν να ξεσηκωθούν ενάντια και σ' έναν ετοιμοθάνατο. Μη σταματήσεις, λοιπόν, να προσέχεις άγρυπνα τον εαυτό σου, έστω κι αν βρίσκεσαι στο κρεβάτι του θανάτου. Όταν το σώμα σου τοποθετηθεί στον τάφο, τότε μόνο να πιστέψεις στην απάθειά του.

Τα πάθη, παραμένοντας στον χριστιανό, τον αναγκάζουν να είναι σε διαρκή επιφυλακή, τον προκαλούν σε διαρκή πόλεμο, κι έτσι συμβάλλουν στην πνευματική πρόοδο. "**Το κακό**, κατά τη σοφή οικονομία της θείας πρόνοιας, **συντελεί στην πραγματοποίηση του καλού**, μολονότι δίχως καλή προαίρεση", λέει ο **όσιος Μακάριος ο Μέγας**.

Η σκληρή και βαριά μυλόπετρα συντρίβει το σιτάρι και το μεταβάλλει σε αλεύρι κατάλληλο για την παρασκευή ψωμιού. Η σκληρή μάχη με τα πάθη συντρίβει την καρδιά, αφαιρεί από τον άνθρωπο το πνεύμα της υπερηφάνειας, του αποκαλύπτει την κατάστασή του, κατάσταση πτώσεως και φθοράς, τον κάνει να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα της λυτρώσεως, του **παίρνει όλες τις ελπίδες, τις οποίες στήριζε στον εαυτό του, και τις μεταφέρει στον Λυτρωτή**.

Πρέπει να καταλάβουμε ότι στην προπατορική αμαρτία υπάρχουν οι σπόροι όλων των παθών. Ως απόγονοι, λοιπόν, του Αδάμ, γεννιόμαστε με τη ροπή προς κάθε λογής

αμαρτία. Γι' αυτό δεν πρέπει να απορούμε, όταν εμφανίζεται μέσα μας οποιοδήποτε πάθος και μας πολεμάει.

Η εμφάνιση, η ενέργεια και η εξέλιξη ενός πάθους εξαρτώνται τόσο από τις ιδιότητες της ψυχής και του σώματος κάθε ανθρώπου όσο και από τις συνθήκες. Έτσι, στον έναν άνθρωπο ενεργεί με ιδιαίτερη δύναμη ετούτο το πάθος και στον άλλον εκείνο, στον έναν η φιλαργυρία και στον άλλον η γαστριμαργία, στον έναν η λαγνεία και στον άλλον η φιλοδοξία. Όποιος, πάντως, δεν πολεμείται από κάποιο πάθος, ας μη νομίζει πως αυτό δεν υπάρχει μέσα του, υπάρχει, απλώς δεν του δόθηκε η ευκαιρία να αποκαλυφθεί.

Ο αγωνιστής πρέπει να βρίσκεται αδιάλειπτα **σε ετοιμότητα**, για ν' αντιδράσει αποτελεσματικά, όταν θα του επιτεθεί ένα πάθος, προπαντός το πάθος εκείνο που εμφανίζεται πιο συχνά, τον πολεμάει πιο επίμονα και τον ταράζει πιο πολύ από τα άλλα.

Σε κάθε άνθρωπο τα πάθη που είναι οικεία στην πεσμένη φύση του διαφέρουν σε ένταση από τα πάθη που αποκτά θελληματικά. Η δύναμη των δευτέρων είναι ασύγκριτα μεγαλύτερη από τη δύναμη των πρώτων. Αλλά η μετάνοια, αυτό το παντοδύναμο φάρμακο που μας δόθηκε από τον παντοδύναμο Γιατρό, τον Θεό, θεραπεύει τον άνθρωπο που θα θελήσει να το χρησιμοποιήσει σωστά. **Η μετάνοια είναι πανάκεια για όλες τις ασθένειες της ψυχής, για όλες τις αμαρτίες**.

Μερικά πάθη, όπως η γαστριμαργία, η τρυφή, η πολυτέλεια, οι διασκεδάσεις, η φιλαργυρία, η φιλοδοξία, η απιστία, αποτελούν την αρχή και την αιτία άλλων παθών, όπως είναι η ηδυπάθεια, η λύπη, η οργή, η μνησικακία, ο φθόνος, η υπερηφάνεια, η λήθη του Θεού, η εγκατάλειψη της ενάρετης βιοτής. Στον πνευματικό αγώνα πρέπει να πολεμάμε αρχικά και κατεξοχήν **τα πρώτα πάθη**. Αν νικηθούν αυτά, τα δεύτερα θα αφανιστούν μόνα τους. Όποιος αρνήθηκε τις σωματικές απολαύσεις, την ανθρώπινη δόξα, τον υλικό πλούτο, τον βιοτικό περισπασμό, δεν θα κυριευθεί από την οργή και τη λύπη, την υπερηφάνεια και τη ζήλια. Ανεμπόδιστα θα βαδίζει στον δρόμο των εντολών του Θεού, τον δρόμο που οδηγεί στη σωτηρία, τον δρόμο που οδηγεί στη θεογνωσία, την προσιτή μόνο στις καθαρές καρδιές.

Αρχηγός και θύρα όλων των παθών είναι η απιστία. Αυτή αφήνει να μπουν στην ψυχή και η φιλαργυρία και η φιλοδοξία και η φιληδονία και η οργή και η λύπη και, το κορυφαίο κακό, η απελπισία.

Αρχηγός και θύρα όλων των γνήσιων χριστιανικών αρετών είναι η πίστη.

Οι περισσότεροι άνθρωποι, ζώντας απρόσεκτα, ζώντας μέσα στον περισπασμό, δεν συνειδητοποιούν τα πάθη τους. **Οι περισσότεροι άνθρωποι ικανοποιούνται με**

τα πάθη τους. Οι περισσότεροι άνθρωποι δικαιολογούν τα πάθη τους. Συχνά, μάλιστα, τα θεωρούν αρετές, αρετές καθαρές, αρετές υψηλές.

Ο αληθινός χριστιανός που διαρκώς προσέχει τον εαυτό του και που μέρα - νύχτα μαθητεύει στον νόμο του Κυρίου, προσπαθώντας να μιμηθεί τις ευαγγελικές εντολές με ακρίβεια, αυτός μπορεί να δει τα πάθη του. Όσο περισσότερο καθαρίζεται από την αμαρτία, όσο περισσότερο προοδεύει πνευματικά, τόσο πιο έντονα τα συνειδητοποιεί. Και τελικά, μπροστά στα μάτια του νου του - θεραπευμένου πια από το Ευαγγέλιο - αποκαλύπτεται η φοβερή άβυσσος όπου έχει πέσει η ανθρώπινη φύση, αποκαλύπτονται τα πάθη του σ' όλη τους τη ζοφερότητα. Τα πάθη είναι τα συμπτώματα και οι αποδείξεις της θανάσιμης ασθένειας της αμαρτίας, από την οποία έχει προσβληθεί ολόκληρη η ανθρωπότητα.

Πού οδηγεί τον χριστιανό το αντίκρυσμα των παθών του, **η συνειδητοποίηση της πτώσεώς του;** Τον οδηγεί στο **πένθος**, στο πικρό και διαρκές πένθος. Καμιά επίγεια χαρά δεν μπορεί να διακόψει αυτό το πένθος. Μόνο η θεία χάρη το σταματά από καιρό σε καιρό, προσφέροντας στην περίλυπη και τσακισμένη καρδιά την ελπίδα της σωτηρίας, την πνευματική ανάπαυση, την ουράνια απόλαυση, την ειρήνη του Χριστού.

Πού οδηγεί τον χριστιανό η φανέρωση της ενέργειας των παθών; Τον οδηγεί στον εντατικό αγώνα εναντίον τους. Ο αγωνιστής του Χριστού αυξάνει τις προσευχές του, τη νηστεία του, τις αγρυπνίες του, τις γονυκλισίες του, και ικετεύει τον Θεό για άφεση, εκθέτοντάς Του νοερά τις συμφορές του με ανέκφραστη συντριβή και αβάσταχτο πόνο καρδιάς. "Εγώ", λέει ο ιερός Δαβίδ, "όταν με ταλαιπωρούσαν, φορούσα πένθιμο ρούχο και ταπείνωνα την ψυχή μου με νηστεία. Και η προσευχή μου, (αφού γίνει δεκτή από Σένα), θα επιστρέψει σ' εμένα (για την ωφέλειά μου)...Σαν άνθρωπος βυθισμένος στο πένθος και τη σκυθρωπότητα, έτσι ταπεινωνόμουν μπροστά τους".

Με ποιον τρόπο αποκαλύπτονται τα πάθη; Με αμαρτωλούς λογισμούς, αμαρτωλούς ρεμβασμούς, δηλαδή ονειροπολήματα, και αμαρτωλά αισθήματα. Οι λογισμοί και οι ρεμβασμοί άλλοτε εμφανίζονται ξαφνικά στο νου και άλλοτε πλησιάζουν ανεπαίσθητα δίχως να τους αντιληφθούμε. Με όμοιο τρόπο ξεφυτρώνουν και στην καρδιά τα αισθήματα, τα οποία επηρεάζουν και το σώμα. **Από τους λογισμούς, τους ρεμβασμούς και τα αισθήματα ο άνθρωπος παρασύρεται στη διάπραξη της αμαρτίας** είτε με το σώμα του είτε, το λιγότερο, με το νου και την καρδιά του.

Ο αγωνιστής του Χριστού οφείλει να αποφεύγει όχι μόνο τη σωματική αμαρτία, αλλά και τη νοερή και την καρδιακή . Γιατί κάθε πάθος δυναμώνει όταν το ικανοποιούμε, όταν υποκύπτουμε στις άνομες απαιτήσεις του, ακόμα και

όταν το αφήνουμε απλώς να κατοικεί και να κινείται ανεπαίσθητα μέσα μας. Το πάθος που ενεργείται στην πράξη ή έστω έχει ριζώσει στην ψυχή, επειδή αυτή το συμπαθεί και το τρέφει για πολύν καιρό, αποκτά εξουσία πάνω στον άνθρωπο. Απαιτούνται τόσο μακροχρόνιος και αιματηρός αγώνας όσο και ιδιαίτερη ενίσχυση από το θείο έλεος, για ν' αποτιναχθεί ο ζυγός ενός πάθους, που έγινε δεκτό αυτοπροαίρετα από τον άνθρωπο και απέκτησε εξουσία πάνω του. Εξουσία πάνω στον άνθρωπο αποκτά το πάθος, όταν αυτός πέσει σωματικά σε θανάσιμο αμάρτημα ή και απλώς όταν απολαύσει εκούσια την αμαρτία μέσα στον μυστικό θάλαμο της ψυχής του, θάλαμο αφιερωμένο στον Χριστό.

Δεν είναι δυνατόν τα πάθη, όταν αυτά ζουν μέσα στον άνθρωπο, να μην εκδηλωθούν στους λογισμούς του, στα λόγια και στις πράξεις του. Στο στάδιο της αθλήσεως των χριστιανών ασκητών, που αποβλέπουν στην τελειότητα, ως πτώσεις καταλογίζονται οι εκδηλώσεις των παθών έστω και στους λογισμούς μόνο.

Οι πτώσεις είναι αναπόφευκτες για τον απόγονο του Αδάμ με τη μολυσμένη από την αμαρτία ανθρώπινη φύση. Ιδιαίτερα ένας αρχάριος ασκητής δεν μπορεί να μην παρασυρθεί από αμαρτωλές σκέψεις και αμαρτωλά αισθήματα, δεν μπορεί να μην αμαρτήσει όχι μόνο με τον νου και την καρδιά, αλλά και με τα λόγια και με τα έργα. Μπορεί, ωστόσο, και πρέπει ύστερα από την πτώση του να θεραπευθεί αμέσως με τη μετάνοια.

Εδώ, βέβαια, δεν γίνεται λόγος για τις πτώσεις σε θανάσιμα αμαρτήματα ή, πολύ περισσότερο, για τη συνειδητή και εκούσια αμαρτωλή ζωή, που είναι ολόκληρη μια πτώση, αλλά για πτώσεις μικρές, από αδυναμία, οι οποίες ονομάζονται**συγγνωστές αμαρτίες** και τις οποίες δεν μπορούν να αποφύγουν εντελώς ούτε οι δίκαιοι.

"Και εφτά φορές να πέσει ο δίκαιος, ξανασηκώνεται" με τη μετάνοια, λέει η Γραφή. Και όσο καθαρίζεται κανείς με τη μετάνοια, τόσο λιγοστεύουν οι πειρασμικοί λογισμοί. Αλλά συνάμα γίνονται πιο λεπτοί, πιο δυσδιάκριτοι, τόσο, που καμιά φορά παραπλανούν ακόμα και ανθρώπους γεμάτους θεία χάρη. **Παραπλανώντας τους, πάντως, τους ταπεινώνουν, τους προφυλάσσουν από την υψηλοφροσύνη** και τους συγκρατούν στη σωτήρια κατάσταση της μετάνοιας.

Όταν αποκαλυφθεί μέσα μας η ενέργεια των παθών, ας διατηρήσουμε την ειρήνη της καρδιάς μας. Ας μην ταραχθούμε, ας μη λυπηθούμε, ας μη σαστίσουμε. Είτε αδύναμη είναι αυτή η ενέργεια είτε δυνατή, ας αντισταθούμε με ανδρεία.

Τα πάθη δεν θα πάψουν να επαναστατούν και να μας πολεμούν, ώσπου να μας σκεπάσει η ταφόπλακα! Ας ετοιμαστούμε, λοιπόν, για **ισόβια αντίσταση**. **με**

σταθερή την πεποίθηση ότι δεν είναι δυνατό να νικάμε πάντοτε. Αναπόφευκτα θα υποστούμε αθέλητες ήττες, και αυτές ακριβώς **οι ήττες θα συντελούν στην πνευματική μας πρόοδο, όταν διατηρούν και ενισχύουν μέσα μας τη μετάνοια και τη θυγατέρα της, την ταπείνωση**.

Ας μην επαναπαυόμαστε στις νίκες μας επί των παθών κι ας μην ενθουσιαζόμαστε μ' αυτές τις νίκες. Τα πάθη είναι πονηρά τόσο, όσο και οι δαίμονες που τα μεταχειρίζονται. Συνηθίζουν, λοιπόν, να παρουσιάζονται σαν νικημένα, ώστε εμείς, νομίζοντας ότι κατορθώσαμε την εξουδετέρωσή τους, **να κυριευθούμε από την έπαρση**. Κι όταν κυριευθούμε από την έπαρση, η νίκη τους θα είναι πιο άνετη και πιο αποφασιστική.

Ας προετοιμαστούμε να αντιμετωπίσουμε τόσο τις νίκες όσο και τις ήττες μας με τον ίδιο τρόπο: **με ανδρεία, με ψυχραιμία, με νηφαλιότητα**.

Παρασύρθηκες από αμαρτωλούς ρεμβασμούς; **Δέχτηκες με ευχαρίστηση αμαρτωλούς λογισμούς; Είπες λόγια ανώφελα ή απερίσκεπτα; Έφαγες υπέρμετρα; Υποχώρησες σε κάποιαν άλλη αδυναμία; Μην ταραχθείς, μη λιγοψυχήσεις, μην προσθέσεις πληγή πάνω στην πληγή, όπως έλεγε ο στάρετς Σεραφείμ του Σάρωφ. Μετανόησε αμέσως μπροστά στον καρδιογνώστη Θεό και, διατηρώντας την ψυχική σου ειρήνη, συνέχισε με επιμονή και σταθερότητα τον αγώνα για τη διόρθωση** και την πνευματική σου τελείωση, βέβαιος πια για την αναγκαιότητα την αδιάλειπτης και αυστηρής παρακολούθησης του εαυτού σου.

Η σωτηρία μας είναι ο Θεός μας και όχι τα έργα μας. Με τα καλά μας έργα, δηλαδή την τήρηση των ευαγγελικών εντολών, απλώς αποδεικνύουμε την ειλικρίνεια της πίστεώς μας και την αφοσίωσή μας στον Θεό.

Μη δίνεις σημασία στους λογισμούς της ψεύτικης ταπεινοφροσύνης, οι οποίοι, όταν, παρασύρεσαι και πέφτεις, σου λένε ότι ο Θεός οργίστηκε πια μαζί σου, ότι σε εγκατέλειψε και σε ξέχασε. Την προέλευση τέτοιων λογισμών θα την καταλάβεις από τους καρπούς τους. Και οι καρποί τους είναι η λύπη, η ακηδία και η χαλάρωση του πνευματικού αγώνα ή, συχνά, ακόμα και η εγκατάλειψή του.

Αν οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ότι στο μεγάλο και πολύμοχθο στάδιο του πνευματικού αγώνα αναπόφευκτα θα υπάρχουν όχι μόνο νίκες αλλά και ήττες, ότι η ανεπάρκεια, η αδυναμία, η αμαρτωλότητά μας δεν είναι δυνατόν παρά να εκδηλώνονται από καιρό σε καιρό, πολύ περισσότερο τα γνωρίζει όλα αυτά ο θεσμοθέτης του πνευματικού αγώνα, ο παντογνώστης Πλάστης μας και Θεός μας. **Βλέπει με ευσπλαχνία τις ακούσιες πτώσεις των αγωνιστών Του**, αλλά

βλέπει με ικανοποίηση και τη γενναιοψυχία, τη σταθερότητα, την πιστότητά τους. Γι' αυτό τους ετοιμάζει τα αμάραντα στεφάνια της δικαιοσύνης, της νίκης, της δόξης.

Πόσο ποθητή είναι η αγνότητα, η καθαρότητα της καρδιάς και του σώματος! Σ' αυτήν ρίχνει το στοργικό Του βλέμμα, σ' αυτήν δείχνει την ευμένειά Του ο Θεός! Και**πώς αποκτάται η καθαρότητα;** Με συνεχή και πολύμοχθο αγώνα εναντίων της ακαθαρσίας των παθών και της αμαρτίας. Αλλά **για ν' αρχίσουμε αυτόν τον αγώνα, είναι απαραίτητο να αποκαλυφθεί πρώτα η ακαθαρσία της ψυχής μας** μπροστά στα μάτια του νου μας με τους λογισμούς, τους ρεμβασμούς και τα αισθήματα. Όποιος ποτέ δεν πολέμησε την ακαθαρσία του, όποιος δεν γνωρίζει καν την ακαθαρσία του, όποιος νομίζει πως είναι καθαρός, βρίσκεται στην πιο επικίνδυνη αυταπάτη και κινδυνεύει κάθε στιγμή να γκρεμιστεί στην άβυσσο θανάσιμων αμαρτημάτων. Η ακαθαρσία είναι αναπόσπαστο χαρακτηριστικό της πεσμένης μας φύσεως. **Η καθαρότητα είναι δώρο της θείας χάριτος, την οποία ελκύει ο άνθρωπος, όταν αγωνίζεται σωστά για την κάθαρσή του**.

Είναι τεράστια η διαφορά ανάμεσα στην αμαρτία που κάνει κάποιος από πρόθεση, έχοντας διάθεση φιλάμαρτη, και στην αμαρτία που κάνει άλλος από συναρπαγή και αδυναμία, έχοντας διάθεση φιλόθεη. Είναι τεράστια η διαφορά ανάμεσα στη ζωή της αμαρτίας, τη ζωή της ικανοποιήσεως όλων των επιθυμιών και των παθών, και στη ζωή που συμφωνεί με το θέλημα του Θεού, αλλά περιστασιακά κηλιδώνεται από την αμαρτία λόγω της ανθρώπινης αδυναμίας.

Πολύ επικίνδυνη είναι η πρόωρη απάθεια! Πολύ επικίνδυνη είναι η πρόωρη απόλαυση της θείας χάριτος! Τα υπερφυσικά χαρίσματα μπορούν να καταστρέψουν τον αγωνιστή που δεν γνώρισε τις αδυναμίες του με πτώσεις, τον αγωνιστή που δεν έχει επαρκή πείρα των μεταπτώσεων της πνευματικής ζωής και του πολέμου με τους αμαρτωλούς λογισμούς, τον αγωνιστή που δεν έχει γνωρίσει τέλεια την κακία και την πανουργία των δαιμόνων αλλά και το ευμετάβλητο της ανθρωπίνης φύσεως.

Κάθε άνθρωπος, ακόμα και αυτός που αξιώθηκε να γίνει σκεύος της θείας χάριτος, είναι ελεύθερος να επιλέγει είτε το καλό είτε το κακό. **Κι ένας πνευματοφόρος, λοιπόν, μπορεί, κάνοντας κατάχρηση της χάριτος που έχει λάβει, να παραδοθεί κάποτε στην υπερηφάνεια, ν' αντιμετωπίσει με έπαρση του πλησίον**. Έτσι, στη συνέχεια, θα κυριευθεί από την αυταρέσκεια και την αυτοπεποίθηση, συνέπειες των οποίων είναι η αμέλεια, η χαλάρωση του αγώνα και, τελικά, η εγκατάλειψή του. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι, με την πρώτη εκδήλωση της αμέλειας, ξεσηκώνονται αναπάντεχα οι σαρκικές επιθυμίες, πέφτουν λυσσαλέα επάνω στον άνθρωπο, τον παρασύρουν σαν ορμητικός χείμαρρος και τον γκρεμίζουν στο βάραθρο της ασέλγειας, όπου συχνά τον περιμένει ο ψυχικός θάνατος.

Ο φιλάνθρωπος Θεός, "ο οποίος θέλει να σωθούν όλοι οι άνθρωποι και να

γνωρίσουν σε βάθος την αλήθεια", **επιτρέπει να πολεμούνται οι μαθητές Του, επιτρέπει να πολεμούνται οι φίλοι Του από εξωτερικές και εσωτερικές θλίψεις σ' όλη τη διάρκεια της επίγειας ξενιτιάς τους** . Επιτρέπει, επίσης, να πολεμούνται από τα πάθη και να υπομένουν τα παθήματα, που τους προξενεί αυτός ο πόλεμος, παθήματα ασύγκριτα πιο οδυνηρά απ' όλους τους εξωτερικούς πειρασμούς.

Ο αόρατος εσωτερικός πόλεμος του χριστιανού με τα πάθη δεν είναι καθόλου κατώτερος ή ευκολότερος από τον αιματηρό αγώνα των μαρτύρων της πίστεως. "Δώσε αίμα, για να λάβεις Πνεύμα", λένε, όπως είδαμε, οι πατέρες, που γνώρισαν εμπειρικά αυτόν τον πόλεμο. Μόνο οι επιμελείς τηρητές των ευαγγελικών εντολών, μόνο οι αληθινοί μαθητές του Χριστού πολεμούν με συνέπεια και αυταπάρνηση τα πάθη τους. **"Η ακριβής τήρηση των εντολών διδάσκει στους ανθρώπους πόσο αδύναμοι είναι", λέει ο όσιος Συμεών ο Νεός Θεολόγος**. **Στη γνώση και τη συναίσθηση της αδυναμίας μας θεμελιώνεται όλο το οικοδόμημα της σωτηρίας μας.**

"Η ακριβής τήρηση των εντολών διδάσκει στους ανθρώπους πόσο αδύναμοι είναι": Τι παράξενη λογική για την επιφανειακή σκέψη! Και όμως, τα λόγια τούτα είναι λόγια πείρας. Μόνο με την επιμελημένη τήρηση των εντολών μπορεί ο άνθρωπος να πεισθεί για την απόλυτη αδυναμία του παλαιού Αδάμ, για τη δύναμη του νέου Αδάμ και για την ορθότητα του πατερικού εκείνου ορισμού, σύμφωνα με τον οποίο ο πνευματικός νόμος δεν μπορεί να εκπληρωθεί παρά μόνο με τους οικτιρμούς του Χριστού.

Με την οικονομία της παντοδύναμης αγαθής πρόνοιας του Θεού, ακόμα και η ίδια η αμαρτία που ζει μέσα στον άνθρωπο, η αμαρτία που κυριαρχεί σ' όλη την ύπαρξή του, σ' όλα τα μέρη της ψυχής του και σ' όλα τα μέλη του σώματός του, συμβάλλει στην πνευματική του πρόοδο, αν βέβαια είναι αληθινός χριστιανός.

Η συναίσθηση της πνευματικής μας φτώχειας, η παραδοχή της πνευματικής μας πτώσεως, η αναγνώριση της αναγκαιότητας της λυτρώσεως και η ολόψυχη ομολογία ως Λυτρωτή του Υιού του Θεού, του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, είναι οι**καρποί της πάλης μας με τα πάθη**. Αυτοί οι καρποί αποτελούν το εχέγγυο της αιώνιας μακαριότητας.

Η συναίσθηση της πνευματικής φτώχειας, η παραδοχή της πτώσεως, η ζωντανή ομολογία του Λυτρωτή είναι άγνωστες στον άνθρωπο που έχει κοσμικό φρόνημα. Αυτός είναι δούλος των παθών, δεν βλέπει στον εαυτό του παρά μόνο προτερήματα, μόνο αρετές, και είτε δεν περιμένει τίποτα στον ουρανό, καθώς δεν συλλογίζεται ποτέ τον ουρανό, είτε περιμένει βραβεία σαν οφειλές, έχοντας πλήρη άγνοια της μοναδικής αρετής που βραβεύεται στον ουρανό και που δεν είναι άλλη από τον χριστιανικό τρόπο ζωής.

Ο δούλος του Θεού, τηρώντας τις ευαγγελικές εντολές, όλο και πιο καθαρά βλέπει τα πάθη του. Και όσο η χάρη του Αγίου Πνεύματος δημιουργεί μακάριες πνευματικές καταστάσεις -τη συναίσθηση της πνευματικής του φτώχειας, το πένθος, την πραότητα, το έλεος, την καθαρότητα, τη διάκριση-, τόσο νιώθει τον εαυτό του πιο αμαρτωλό απ' όλους τους αμαρτωλούς, αμέτοχο σε οποιοδήποτε καλό, ένοχο αναρίθμητων κακών, άξιο αιώνιων βασάνων στη γέεννα του πυρός για τη διαρκή αθέτηση των εντολών του Θεού.

Οι άγιοι πατέρες, βλέποντας μέσα τους πνευματική καρποφορία από την πάλη με τα πάθη, **δεν επιθυμούσαν την παύση του αοράτου πολέμου. Επιθυμούσαν να υπομένουν τον πόλεμο με ανδρεία και καρτερία**.

Τι μακάριοι που ήταν! **Δεν αναζητούσαν αλλού την τελειότητα παρά μόνο στην ταπείνωση. Δεν αναζητούσαν αλλού την ελπίδα της σωτηρίας παρά μόνο στον Χριστό. Όπου δεν υπάρχει ταπείνωση, εκεί δεν υπάρχει καμιά χριστιανική αρετή**. **Όπου υπάρχει αληθινή ταπείνωση, εκεί υπάρχουν όλες οι αρετές στην πληρότητά τους**. Εκεί υπάρχει ο ίδιος ο Χριστός. Εκεί τα πάθη και ο χειριστής τους, ο εχθρός μας διάβολος, καθόλου δεν μπορούν να βλάψουν τον εργάτη του Κυρίου. Εκεί "το παιδί της ανομίας", η αμαρτία, "δεν θα μπορέσει να του κάνει κακό".

Ας βαδίσουμε στ' αχνάρια των πατέρων, και θα φτάσουμε στο λιμάνι της αιώνιας μακαριότητας. Αμήν.

(Από το βιβλίο "Ασκητικές Εμπειρίες Β΄". Ιερά Μονή Παρακλήτου)

(Πηγή ηλ. κειμένου: oodegr.co)